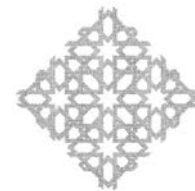

Izgubljeni dnevnik don Huana

*Priča o pravoj umetnosti strasti
i pogibeljnoj avanturi ljubavi*

DAGLAS KARLTON ABRAMS

Prevela
Eli Gilić

Laguna

Naslov originala

Douglas Carlton Abrams
THE LOST DIARY OF DON JUAN

Copyright © 2007 Idea Architects
Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

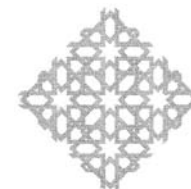
Izgubljeni dnevnik
don Huana

Sadržaj

Reč urednika	9
Glasine i laži	15
Plamen strasti	17
Ženska čežnja	23
Niko neće saznati	32
Nije svaki maskiran muškarac razbojnik	43
Ljubav njegovih anđela	48
Vizija Boga	56
Ne mogu to učiniti ni po koju cenu	64
Poput soli u zemlji	69
Čovek nije samo ono što je postao rođenjem	77
Podučavanje rasmusnika	86
Zlato u venama Sevilje	100
Tržnica robova	108
<i>Taberna del Pirata</i>	114
Tajne nikad ne ostaju zakopane	126
Hiljadu noći sa strancem	134

Korpus Kristi	142
Borba s bikovima	159
Grehovi puti	165
Najveći greh	173
Almina intuicija	176
Bal pod maskama	178
Poziv vojvotkinje Kristine	185
Istina	196
Znanje koje nas može uništiti	203
Almin povratak	213
Novi svet	230
Leptir privučen plamenom	233
Šetnja nebesima	239
Dete obmane i okrutnosti	247
Zalog ljubavi	253
Tajna braka	260
Slobodan put	264
Almino iskušenje	266
U ime svete inkvizicije	269
Priznanje u Alkazaru	281
Dvoboj na krovovima Sevilje	287
Donja Anina ložnica	297
Rastanak	305
Poslednja noć: Poslednja beleška	309
Rečnik pojmova	321
Izrazi zahvalnosti	333
Reč autora	337
O autoru	339

Reč urednika

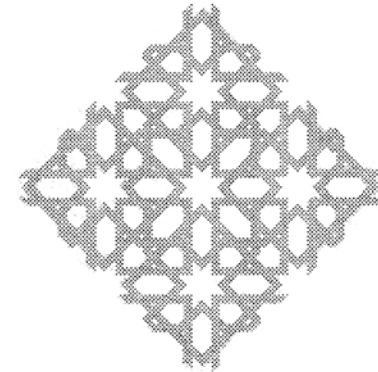
Kao urednik na Univerzitetu Kalifornija pres, zadužen za neobjavljene rukopise, dobijao sam mnoge neobične molbe, ali nijedna od njih nije bila poput ove koju ćete pročitati. Prpratno pismo otkrilo mi je da je rukopis poslat baš meni zbog članka koji sam objavio u *Žurnalu španske literature*. U tom prikazu sam napisao da malobrojni dokazi upućuju da je don Huan, čuveni zavodnik žena, ipak bio istorijska ličnost koja je živela u južnoj Španiji u šesnaestom veku. Moj korespondent je tvrdio da rukopis u prilogu predstavlja prevod dnevnika koji je taj isti don Huan napisao i koji je „generacijama čuvan u tajnosti“. Paket nije imao povratnu adresu.

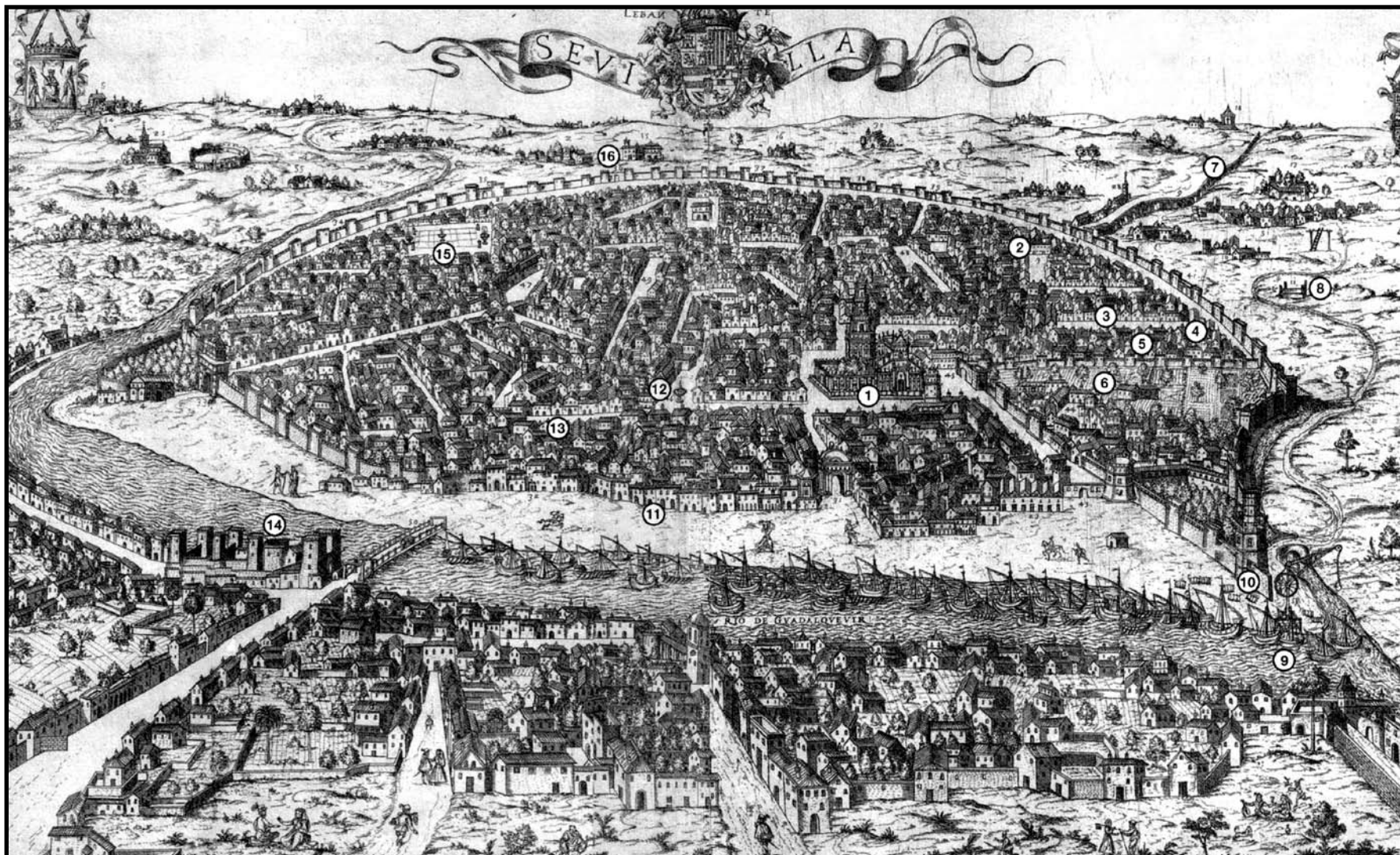
Dnevnik je navodno napisan u Sevilji 1593, tokom zlatnog doba Španije. Kralj Filip II vladao je najvećim carstvom koji je svet ikada video, a po naredbi krune, Sevilja je bila jedina luka u koju se slivalo srebro i zlato iz Amerike. Zbog njenog velikog bogatstva i dekadencije, Sevilju su često nazivali velikim Vavilonom Španije. *Galanteadori* (španski izraz za udvarače i zavodnike) bili su česti u to vreme, a njihov uspeh se delom može objasniti malim brojem muškaraca, što je bio ishod rata i osvajanja. Iako je teško oceniti tačnost tadašnjih popisa stanovništva, procenjuje se da je u nekim kvartovima *polovina* ženskog stanovništva obudovela ili ostala napuštena.

Život jednog čoveka ne može se uredno podeliti na poglavlja; a očigledno ni dnevnik don Huana. Pismo mi je otkrilo da je prevodilac uzeo slobodu da podeli tekst na delove i da čak ubaci imena poglavlja. Po datumima se vidi da je don Huan često odjednom pisao čitava „poglavlja“. Moram da se izvinim svojim kolegama naučnicima zbog ovih intervencija u tekstu, koji se ne sme smatrati originalom. Kao, očigledno, ni rečnik pojmova, koji sam dodao kako bih obezbedio dodatna objašnjenja čitaocima koji nisu upoznati sa mnogim istorijskim izrazima i španskim rečima koje su ostale u prevodu.

Mnogi naučnici ostaju pri stavu da, iako je možda deo narodnog folklor, don Huan Tenorio ostaje samo fiktivni lik koji je stvorio španski monah i dramaturg Tirso de Molina. Ovaj dnevnik, ako je autentičan, podržava mišljenje manjine, koje je prvi izrazio francuski naučnik Luj Vijardo 1835, da je don Huan zaista bio plemić koji je živio u Sevilji i na kojem je Molina možda zasnovao svoj lik. Dnevnik su pregledali brojni stručnjaci, koji nisu našli nijedan znak očiglednog falsifikovanja. Međutim, naučnička opreznost navela me je da čekam do sada sa objavljivanjem ovog prevoda. Moje kolege su me konačno ubedile da je najbolje da sud o autentičnosti dnevnika ne donesem ja, već čitalac.

D. K. A.
Jun 2006.

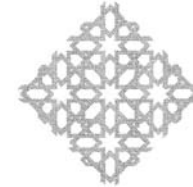

Sevilja don Huana – 1593.

1. Katedrala i zvonik Hiralda	6. Real Alkazar – Kraljevski dvorac i vrtovi	9. Reka koja vodi do Sanlukara de Baramede (Luka za Novi svet)	San Fransisko
2. Palata vojvotkinje Kristine	7. Put za Karmonu – samostan Madre Sagrada i zapovednikova hacijenda	10. Tore del Oro – Zlatna kula	13. Almin stan
3. Samostan San Hose del Karmen	8. Prado de San Sebastijan	11. Arenal – kvart u kojem se nalazila <i>Taberna del Pirata</i>	14. Kastiljo de San Horhe – tvrđava inkvizicije
4. Stan don Huana u kvartu Bario Santa Kruz		12. Plaza San Fransisko, markizova palata i samostan	15. Alameda de Erkules
5. Kuća donja Ane			16. Bolnica Činko Ljagas

Glasine i laži

Ispisujem prazne strane ovog dnevnika kako bi se saznala istina, a moja sudbina ne bi bila prepuštena glasinama i lažima koje se već šapuću na ulicama Sevilje. Mnogi će, uveren sam, pokušati da pretvore moj život u moralnu dramu kad umrem, ali život jednog čoveka ne može se tako lako razumeti ili odbaciti.

Ne bih se usudio da zapišem svoje tajne u ovaj dnevnik da me u to nije ubedio moj prijatelj i dobročinitelj don Pedro, markiz De la Mota. Objašnjavao sam da sve što napišem ne može da se obelodani dok sam živ, inače će me inkvizicija osuditi, a ja ću završiti na plamenu lomače. Inkvizitor lično mi je koliko juče urezao tu opasnost u glavu. Možda me je ova sveža pretnja, ili kraljev ultimatum, konačno podstakla da uzmem pero u ruke i zapišem ove reči. Markiz je tvrdio da bi trebalo da napišem dnevnik radi budućih pokolenja, s obzirom na to da je besmrtno jedino glas koji čovek uživa. Ali teško da me je samo taština podstakla da pišem.

Trideset i šest godina prošlo je od mog rođenja, ili tačnije – otkako je moja majka ostavila zavešljaj umotan u pelene u štali manastira Madre Sagrada. Nesumnjivo je znak poodmaklih godina to što je neko prvi put uspeo da me ubedi da pomislim

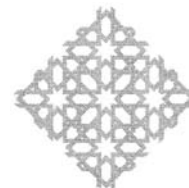
na to kako će me pamtiti. Ali postoji još jedna želja koja me goni da pišem ovaj dnevnik. A to je da prosledim dalje ono što sam naučio o umetnosti strasti i svetosti ženstvenosti. S obzirom na to da sam se odrekao bračne zajednice i nemam naslednike svoje krvi, moram da gledam na sve koji će doći posle mene kao na svoje potomke i pokušam da podelim s njima ono što sam naučio od žena koje sam imao čast da upoznam tako dobro.

Čovekovo sećanje uvek naginje ka tome da ga predstavi u što boljem svetlu, tako da se neću oslanjati samo na svoja sveđočanstva i napisaću, najvernije što mogu, ne samo događaje već i same reči uzviknute prilikom dvoboja ili prošaputane u strastvenom zagrljaju.

Taj isti ponos me navodi da počnem ovu priču svojim najodvažnijim zavođenjem. Želeo sam ništa manje nego da oslobodim kraljevu čestitu i usamljenu ćerku iz njenog zatočeništva u dvorcu Alkazar – na jednu noć. Znao sam da će mi, ako me uhvate, moje plemenito poreklo obezbediti čast da položim glavu na dželatov panj i izbegnem sramotu slanja na vešala.

Međutim, čovek ne zna unapred svoje želje, kao ni svoju sudbinu, tako da, dok sam sinoć napuštao zagrljaj udovice Elvire, nisam znao s kakvom ću se opasnošću suočiti.

Plamen strasti

Još jedan poljubac“, rekla je Elvira, nežno vukući rukav mog dubleta boje trule višnje dok sam se brzo oblačio. Kasnio sam, uprkos tome što me je markiz upozorio da mi život zavisi od prisustva na kraljevoj audijenciji. Nameravao sam da stignem na vreme, ali moja odlučnost se istopila kad sam tog popodneva shvatio da je more obudovelo mladu ženu u mom naručju. Njena usamljenost i želja nisu tažene čitavih pet godina od muževljeve smrti. „Samo jedan“, dodala je dok su joj se usne naginjale ka mojim. Pogledao sam njeno nasmešeno lice i crnu kosu, raščupanu našom ranijom željom. Njene bistre smeđe oči odbijale su plamen sveća koje su okruživale oltar njenog kreveta. Kako sam mogao da je odbijem?

Vrhovima prstiju sam je uhvatio za obraze i približio joj se, polako sam se spuštao ka njenom licu, naglasak je bio na iščekivanju. Nežno sam okrznuo njene usne svojim, pa joj vrhom jezika zagolicao ugao usta. Znao sam da ne treba da je obaspem poljupcima kako ne bi morala da se brani od mog nasrtaja. Pio sam vlažan nektar s njenih usta dok je otvarala svoje latice za mene. Usta su nam se stopila, njena žeđ bila je očigledna, a dah isprekidan. Jezicima i usnama, pili smo jedno od drugog napitak sladak poput meda. Kad sam se

konačno povukao, zaljuljala se u vazduhu, sklopljenih očiju ali utožene žedi.

Kažiprstom sam pomilovao njen meki obraz. „Žao mi je što ne mogu da vam pružim više od jednogvečernje razonode“, rekao sam, „ali više od toga ne mogu dati nijednoj ženi.“

„Don Huane, pružili ste mi više nego što je moj suprug ikad učinio. Čula sam da žena tek u vašim očima otkrije svoju pravu lepotu.“ Progutala je knedlu. „To nije laž.“

Osmehnuo sam se i pognuo glavu, znajući da je duša svake žene jedinstveno blago. Dok sam rastao kao siročić u samostanu, otkrio sam ova bogatstva koja malobrojni muškarci imaju čast da primete. Iz reči kao i iz poljubaca ernane Tereze naučio sam da čujem tiho šaputanje ženskih radosti, strahova i žudnji.

Trgao sam se na zvuk zvona sa obližnje crkve kao da me je štap udario po telu. Moj kočijaš Kristobal nestrpljivo je pokušao na vrata. Znao sam da mi prilika da odam počast kralju i dobijem njegovu zaštitu brzo klizi iz ruku.

„Žao mi je što vas ovako naglo ostavljam“, rekao sam stavivši crni šešir s perjanicom na glavu. „Tamo kuda idem nije ni približno prijatno kao ovde.“ Legla je na krevet, smešeci se kao da potvrđuje moje reči. Zgrabio sam svoj ogrtač i mač pre nego što sam izjurio iz njene kuće.

Kristobal je za glavu viši od mene, ali je mršaviji, s krivim udovima kao u strašila. Nervozno se prekrstio, kao što bi uvek učinio kad bi me ugledao posle nekog mog zavođenja. „Još jedna udovica, vaše gospodstvo?“, pitao je lecnući se.

„Pretpostavljam da veruješ sveštenicima – da udovice treba da žive poput kaluđerica dok se ne pridruže svojim muževima u raju. Odaću ti jednu tajnu, Kristobale. Želja jedne žene gasi se tek s njenim poslednjim dahom.“

Pocrvneo je i rekao: „*Audijencija*, vaše gospodstvo.“

„Šta čekamo?“, upitao sam sa osmehom i ušao u kočiju.

„Brzo!“, Kristobal je poterao moju kobilu, bez sumnje zabrinut za moj život, ali ne samo za njega. Mrtvom čoveku ne treba kočijaš.

Po silini Kristobalovog glasa, koji je retko bio povišen, Bonita je shvatila da žurimo, te je galopirala uskim ulicama Lebrije, a točkovi crne kočije strugali su bele okrečene zidove. Za razliku od drugih kočijaša, Kristobal nikad nije koristio bič i umeo je da šapuće konju na uvo tako da ovaj uradi šta god se traži od njega. Iako je bio vešt s konjima, užasavao se žena. Uvek je imao taj strah, otkako sam ga pronašao u Arenalalu kao dvanaestogodišnjeg dečaka. Pobegao je od kuće i tražio je posao, a ja sam tražio kočijaša, ali nisam mogao sebi da priuštim odraslog. Tada sam imao samo dvadeset dve godine i na neki način sam mu bio poput starijeg brata dok smo zajedno ulazili u muževno doba.

Kočija je jurila neravnim zemljanim putem do Sevilje, a točkovi su bacali oblake prašine na sve strane. Posle manje od dva sata brze vožnje, kroz prozore kočije sam ugledao divne zidine Sevilje, koje su gorele ružičastim i crvenim sjajem sunca na zalasku. Unutar grada, Hiralda je stremila ka nebu. Na vrhu kule stajala je bronzana statua žene, simbol vere našeg grada, sa krstom u jednoj i palminim listom u drugoj ruci. Pored kule zvonare, okrugao mesec, jedan dan posle punog, već je ležao na katedrali poput zadovoljne žene koja počiva u svom nebeskom krevetu.

Crn dim je iznenada zaklonio mesec dok smo se približavali velikoj gužvi okupljenoj na Prado de San Sebastijanu, odmah izvan gradskih zidina. Miris gorućeg mesa zapahnuo mi je nos i osetio sam mučninu. Nervozno sam pogledao oko sebe, ali nije bilo drugog puta i Kristobal je znao da je prekasno da okrene. Bonita je morala da stane zato što nas je sa svih strana okružila gomila koja je gledala pakleni prizor, usta otvorenih od užasa i očiju blistavih od opčinjenosti.

Nekoliko muškaraca i žena bilo je vezano za visoke drvene stubove. Dvojica su prkosno stajala, dok su ostala tela beživotno visila. Oni koji su već bili mrtvi priznali su svoje krivoverje i zauzvrat su zaslužili milost da ih zadave pre nego što ih spalje. Ispod njih, gomila drva za potpalu i cepanica razbuknula je

velike vatre koje su ih progutale i čak dosegle krstove iznad svakog koca. U plamenu sam video lice jednog dečaka koji sigurno nije bio stariji nego ja kad sam kao šesnaestogodišnjak stigao u Sevillju. Bez obzira na to jesu li pučani ili plemići, svi jeretici nosili su *sanbenito*, tuniku s naslikanim đavolima i plamenovima. Iako nisam znao za šta su optuženi, neki su nesumnjivo bili Luterovi sledbenici. Jedna žena imala je crvenu kosu, što je sasvim dovoljno da bude proglašena vešticom. Za ostale stubove bile su vezane zapaljene drvene lutke, koje su simbolički spaljivane u ime onih koji su pobjegli ili umrli na mukama. Ni mrtav čovek nije mogao da pobjegne od besa inkvizicije. Ukrašeni kipovi izgledali su živi poput figura našeg gospoda Isusa koje su nosili u procesiji za vreme Strasne sedmice i koje su izdeljali isti vajari. Inkvizitorima je bilo veoma važno da kipovi liče na ljude koje predstavljaju; ovi umetnici bili su toliko nadareni da su čak i suze na licima statua izgledale kao da cure niz njihove obraze.

Uši su mi ispunili vrisci još živih žrtava kojima je plamen lizao kožu.

„Vozi dalje“, rekao sam Kristobalu, ne želeći da provedem ni trenutak duže na ovom paklenom mestu. Ali nismo mogli da se pomerimo – ne samo zbog velike gužve već i zato što su nam vojnici inkvizicije preprečili put.

Vojnici su imali crvene prsluke s metalnim zakivcima preko oklopa od malih metalnih pločica, široke crne kožne opasače oko struka i sjajne čelične kacige na glavi. Nosili su samostrele koji su ispaljivali strele pritiskom na okidač, zbog čega su bili veoma smrtonosni. Nekoliko vojnika prišlo je kočiji. Tek tada sam video ko stoji iza njih.

„Ah, don Huane, došli ste da vidite šta vas čeka u budućnosti?“, upitao me je fra Ignasio de Estrada. Na obrazima je imao duboke bore, a slepoočnice su mu izgledale kao da mu ih je stega udubila u glavu. Nije nosio crnu mantiju i kraljevski špicasti šešir s purpurnom perjanicom kao većina inkvizitora. Umesto

toga, imao je samo crno-belu mantiju dominikanskog fratra. Nije nosio šešir, njegovu ćelavu glavu krasio je samo oreol kose kao kod svakog postrizenog kaluđera. Oko vrata mu je visio grubo izrezbaren krst od maslinovog drveta. Iako je bio u pedesetim godinama, inkvizitor je još imao široka ramena snažnog božjeg ratnika.

Ovaj čovek bio je najzaslužniji za užas koji se odigravao svuda oko mene. Iako su inkvizitori uvek prepuštali svoje žrtve svetovnim vlastima kako bi negirali odgovornost za njihovo pogubljenje, svi su znali ko je tražio da se nalože drva za potpalu.

Fra Ignasio je uvek sebe doživljavao kao svetog krstaškog ratnika koji šalje u smrt sve koji se ogreše o veru ili krše javni moral. Brzo se uzdigao u hijerarhiji inkvizicije i sad je bio podređen samo vrhovnom inkvizitoru lično. Poznajem fra Ignasija zato što me je podučavao u manastiru. Nisam ga zavoleo zbog njegovog podučavanja.

„Čak ni najveći grešnici“, dodao je sa osmehom koji je bilo nemoguće razlikovati od podsmeha, „ne mogu zauvek da beže od božjeg gneva.“

Duboko sam uzdahnuo i pokušao da zauzdam jezik. Nisam uspeo. „Veoma je teško predvideti budućnost, velečasni.“

„Ne vašu, don Huane“, procedio je kroz zube. „Čim više ne budete u kraljevoj milosti, lično ću se pobrinuti da platite za sve svoje grehove.“

„Najveći grešnici uvek bivaju poslednji kažnjeni, *velečasni*. A sad, ako dozvolite, čeka me kralj.“

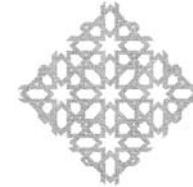
„Kao i ja“, odgovorio je inkvizitor, ali povinovao se kraljevom autoritetu i pokretom ruke pokazao stražarima da nas propuste. Vojnici i more ljudi su se razdvojili, a Kristobal je nervozno poterao kobilu napred. Markiz me je pre mnogo godina naučio da nikad ne pokažem slabost pred protivnikom, ali čim smo izmakli iz vidokruga, srušio sam se nazad na sedište i uzdahnuo s olakšanjem. Ponovo smo išli galopom, i dok smo se spuštali poslednjim brdom ka gradu, video sam njegove

kapije otvorene u dobrodošlici. Ali iznad obale reke uzdizao se kameni Kastiljo de San Horhe, sedište inkvizicije, kao zver koja opседа naš grad.

„Brzo sad! Brzo!“ Kristobal je poterao konja i cimnuo uzde, te smo projurili kroz gradske kapije. Bonita je brzo prelazila preostalu razdaljinu do Alkazara, a kočija se truckala na kame- nu kojim su bile popločane ulice dok konačno nismo stigli do Puerte del Leon.

Nakon što sam se predstavio, dozvoljeno mi je da prođem kroz teška drvena vrata visine dva čoveka. Žureći u unutra- šnjost zdanja, konačno sam stigao do salona Embahadores. Plemići koji su došli da požele dobrodošlicu kralju ispunili su prostoriju, a šapat dvorskog ogovaranja i političkih intriga ispunjavao je vazduh. Zidovi su bili u pločicama i reljefima s isprepletenim geometrijskim šarama Mavara. U uglovima su stajali crni mermerni stubovi ispisani zlatnim slovima, spojeni lukovima u obliku potkovice. Pogledao sam sa strahopoštova- njem u zlatnu kupolu koja je blistala poput zvezdanog neba. U ovoj sali za audijencije je, davno, kralj Pedro Surovi odlučio da ubije rođenog brata zato što se zaljubio u princezu kojom je on trebalo da se venča. Pitao sam se hoću li i ja biti osuđen na smrt u ovoj odaji.

Ženska čežnja

Audijencija se privodila kraju i prozvali su me po ime- nu da se poklonim kruni. Dok sam išao ka suprotnom kraju prostorije, zvanice su iznenada začutale. Svi su istegli vratove da bi čuli kako ću biti primljen. Klekao sam pred našim ostarelim kraljem. Zelene oči bile su mu prodorne i sumnjičave, kao uvek, ali njegovo umorno lice obraslo sedom bradom izgledalo je kao da se bliži smrti. Patio je od gihta, zbog čega mu je putovanje iz Madrida sigurno bilo nepodnošljivo, i desna noga mu je počivala na stolici na rasklapanje koju je dobio od kineskog cara. Samo je ispražnjena blagajna, posledica previše ratova i beskrajnog carstva, mogla da natera kralja da dođe da dočeka brodove s blagom koji su bili na putu ka Sevilji. Znao sam da kralj prezire dvorske pretenzije i spletke koliko i ja, i nije se trudio da prikrije da mu je dosadno. Naš pobožni kralj mlitavo je sedeo na prestolu od mahagonija ravnog naslona strogog kao i on sam.

Njegova odrasla ćerka infantkinja donja Izabela Klara Euge- nija stajala je iza njega. Bila je javna tajna da je ona kraljev najbli- ži savetnik i mezimica. Donja Izabela imala je očeve inteligentne zelene oči, ali njeno puno mlado lice bilo je neuporedivo toplije. Njena smeđa kosa bila je skupljena u čvrstu punđu. Imala je